

FOR OFFICIAL USE

Teisteanais
Nàiseanta
2022

Comharra

X832/75/01

Nàiseanta 5

DICIADAIN, 25 CÈITEAN

1:30 F – 3:10 F

**Gàidhlig
Leughadh**

Gàidhlig Reading

* X 8 3 2 7 5 0 1 *

Lìon na bogsaichean seo agus leugh na tha sgrìobhte gu h-ìosal.

Làn ainm sgoile no colaiste

Baile

Ciad ainm(ean)

Sloinneadh

Àireamh an
t-suidheachain

Latha breith

Latha

Mìos

Bliadhna

Àireamh an oileanaich

Comharran gu lèir — 30

Leugh an earrann agus feuch na ceistean UILE.

Sgrìobh do fhreagairtean gu soilleir anns an leabhran.

Tha àite a bharrachd airson fhreagairtean aig deireadh an leabhraìn seo. Ma chleachdas tu an t-àite sin, feumaidh tu àireamh na ceiste a tha thu a' freagairt a chomharrachadh gu soilleir.

Cleachd inc **gorm** no **dubh**.

Tha leabhran nam freagairtean eile airson Litreachas. Cuir do fhreagairtean airson Litreachas ann an leabhran nam freagairtean airson Litreachas.

Mus fàg thu seòmar na deuchainne, feumaidh tu an dà leabhar a thoirt don Fhreiceadan; mura dèan thu sin, dh'fhaodadh tu na comharran gu lèir airson a' phàipeir a chall.

* X 8 3 2 7 5 0 1 0 1 *

Tha an earrann a leanas a' toirt seachad beagan fiosrachaidh mu thràighean.

Tràighean

Chan eil càil coltach ri latha eireachdail air tràigh. Tha e sìtheil, socair agus math dhan spiorad. Bidh deasbad a' togail ceann am measg cuid a thaobh dè na tràighean as bòidhche air an t-saoghal. Canaidh cuid gu bheil iad ann an tìrean cèin, ach canaidh feadhainn eile gu bheil iad air ar stairsneach fhèin.

An toiseach, dè dha-rìribh a th' ann an tràigh? 'S e feart fiosaigeach, nàdarrach a th' ann a chaidh a chruthachadh thairis air milleanan de bhliadhnaichean. Tha rudan mar sligean, clachan agus grinneal air am briseadh agus air am pronnadh sìos gus pìosan beaga bìodach fhàgail a tha sinne ag aithneachadh mar ghainmheach. Tha dath agus coltas na gainmhich a rèir an seòrsa clach a chaidh a bhriseadh sìos sa chiad àite. Tha sinne san dùthaich seo cleachdte ri gainmheach shoilleir, buidhe no geal; tha àiteachan eile, leithid eileanan Spàinnteach na Canaries, far a bheil coltas dorcha air a' ghainmhich. Tha seo air sgàth gur e clachan dubha teinnteach a chaidh a bhriseadh sìos a tha rim faicinn air na tràighean car diofraichte acasan.

Ge bith càite bheil na tràighean no ciamar a chaidh an cruthachadh, tha mac-an-duine dèidheil air na h-aon seòrsachan gnìomhan a dhèanamh orra. Is toil leotha a bhith a' gabhail cuairt ri oir na mara, a' leum thairis air na tonnan, a' gabhail na grèine, no dìreach a' sùghadh a-steach an èadhar ghlan is na seallaidhean àlainn. Airson an fheadhainn beagan nas òige, chan eil càil as fheàrr leotha na bhith a' cladhadh toll sa ghainmhich, no a' togail chaistealan. Gu cinnteach, tha rudeigin dhan a h-uile duine air tràighean.

Tha iomadh rannsachadh air a bhith ann airson meas a dhèanamh air dè na tràighean as brèagha a th' air an t-saoghal. Nach iongantach nach eil na h-aon toraidhean aig na rannsachaidhean seo. Ach, le bhith a' faighneachd do dhiofar dhaoine air feadh an t-saoghail, tha e follaiseach gu bheil caochladh bheachdan aig daoine a rèir far a bheil iad fhèin a' fuireach. Tha tràigh no dhà a tha a' nochdadh ann an iomadh liosta, ach tha a' mhòr-chuid de na liostaichean a' togail air tràighean tur eadar-dhealaichte.

'S e aon eisimpleir de thràighean a tha a' nochdadh air corra liosta, na tràighean anns na h-eileanan Maldives. Tha iad seo uile le gainmheach shoilleir gheal agus muir deàlrach gorm. Faodaidh daoine fuireach ann an taighean-òsta aig oirean nan tràighean, no anns na bothain a tha air an togail air 'casan' anns a' mhuir. Tha craobhan pailm agus measan tropaigeach a' fàs gu pailt air na tràighean a tha rin lorg air gach eilean de na sia air fhichead a tha a' dèanamh suas an dùthaich. 'S e an aon eas-bhuannachd den sgìre gu bheil an talamh cho ìseal 's gu bheil dragh air daoine gun èirich àirde na mara orra.

Ged a tha iomadh tràigh àlainn san t-saoghal, chan eil cus nas brèagha na tràighean Alba. Carson ma-tà nach eil tràighean Alba rim faicinn air na liostaichean seo de thràighean àlainn? Cò aig a tha fios. 'S cinnteach gu bheil iad fhathast cho iomallach, falaichte, 's nach eil fhios aig a' mhòr-chuid gu bheil iad ann, ach tha mi a' creidsinn gu bheil e nas coltaich gur ann air sgàth aimsir an àite nach eil iad cho aithnichte am measg luchd-turais. Chan eil teagamh ann gu bheil tràighean Alba a cheart cho bòidheach ri tràighean Hawaii, ach gu mì-fhortanach, chan eil an aimsir cho grianach, blàth. Ged a bhiodh e freagarrach a bhith gad sgeadachadh fhèin ann am bikini gach latha ann am Maui, cha dèanadh e an gnothach ach fìor chorra uair air tràigh Chlach Toll. Air an làimh eile, tha a h-uile cothrom agad tràigh a lorg ann an Alba far nach cuir càil ach na faoileagan dragh ort — chan fhaigh thu sìth mar sin air tràighean cèin.

Ma tha an aithisg seo air do bhrosnachadh gus tadhal air tràigh iomallach ann an Alba, feuch gum fàg thu i mar a lorg thu i. Na mill càil mu thimcheall oirre; na fàg sgudal sam bith; gu dearbh, feuch nach fàg thu càil ach làrach do chasan.

Ceistean

1. Càite bheil daoine den bheachd gu bheil na tràighean as brèagha air an t-saoghal? 2

2. (a) Thoir cunntas air mar a tha tràighean air an cruthachadh. 3

- (b) Ciamar a tha a' ghainmheach diofraichte ann an Alba an taca ri na Canaries? 2

- (c) Carson a tha coltas na gainmhich mar a tha e anns na Canaries? 1

3. Inns trì rudan is toigh le daoine nas sine a bhith a' dèanamh air tràighean. 3

4. (a) Dè tha an t-ùghdar a' smaoineachadh a tha annasach mu na rannsachaidhean? 1

- (b) Dè tha a' toirt buaidh air beachdan dhaoine a rèir na h-earrainne? 1

5. (a) Ciamar a tha fios againn gu bheil mòran dhaoine den bheachd gu bheil tràighean na Maldives brèagha? 1

- (b) Dè an coltas a tha air na tràighean anns na Maldives? 2

- (c) Dè dh'fhaodadh tachairt nan èireadh àirde na mara anns na Maldives? 1

6. (a) Carson nach eil tràighean ann an Alba a' nochdadh air na liostaichean seo?

3

- (b) Dè na rudan as fheàrr mu thràighean ann an Alba?

2

7. (a) Dè an stiùireadh a tha air a thoirt do dhaoine a thèid gu tràigh ann an Alba?

2

- (b) Nad bheachd, carson a tha an stiùireadh sin air a thoirt seachad?

2

* X 8 3 2 7 5 0 1 0 5 *

8. Coimhead air an earrainn air fad.

- (a) Ciamar a rinn an t-ùghdar an earrann inntinneach don leughadair? Cleachd fianais nad fhreagairt.

2

- (b) Nad bheachd, dè am prìomh theachdaireachd a bha aig an ùghdar? Inns carson a tha thu den bheachd sin.

2

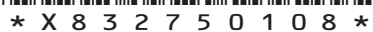
[CRÌOCH A' PHÀIPEIR]

ÀITE A BHARRACHD AIRSON FHREAGAIRTEAN

[illegible]

ÀITE A BHARRACHD AIRSON FHREAGAIRTEAN

[illegible]

ÀITE A BHARRACHD AIRSON FHREAGAIRTEAN

[illegible]

[DUILLEAG BHÀN]

NA SGRÌOBH AIR AN DUILLEIG SEO

[DUILLEAG BHÀN]

NA SGRÌOBH AIR AN DUILLEIG SEO

[DUILLEAG BHÀN]

NA SGRÌOBH AIR AN DUILLEIG SEO

